

Sveriges Rikess Ständers

Gif them friwilligen och
en hälleliga samtyckt och
beslutet.

Ocht i Örköping then 22 Martij
tryckte
År &c.

1604.

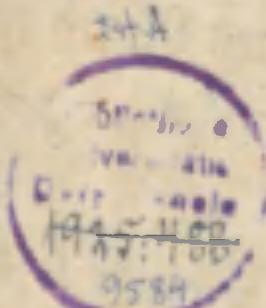

Tryckt i Stockholm af Andrea Guttervitz.

TIGA

A-4136

8584

13988670

Effter-

strisne Sveriges Riktes Radhech
Ständer/ Grefwar/ Frij-
Herrer/ Biscoper/ Adell

Prästerkap/ Krig;beschl/ Bergerkap och menige Almoge/ som opå
ebenne beramede och an lgenom Gudz nädige tilhely/ wäl haldne och
öfverständne Rijk;dagd här vthi Norrkping hafvre warit försam-
blade/bäde fulmächtig/ alle landjändar/ såsom och eliest på wärte
egne wägane Gere mitte/lig/ och här medb för allom belåne/ at eff-
ter then Stormächtige Hdgborne Furste och Herrt Her: CARL
Sveriges Riktes vthkorade Konung och Arvfurst/ Hertig til Su-
dermanneland/ Närche och Värmeland/ wäl nädigeste Furste och
Herrt hafwer genom sine dyne Bress och Mandater lant os vthi alle
landjändar här i Riket förnuimme/ buruledes såsom thetta wärte
kare Nåderne land blifwox på dhet illstigelse och stadeligste effter-
trachiat både aff inienste och vthlenste/ Så at hvar the många stäm-
plingar och Præciller som smoot Riket och alle thas erogne iubogge-
re fördänder hafres seckels vtaff Konungen vti Väland/ och en hoop
Svenke assälliger och Förrädare/ som ek alt ender tilskade/ och
hvarken erd/ och eller åhra acht/ ikke blifwt medt tordigt radd och
alwo varfamwe metel i rydb förekommme/ då wil ther off i längden följe
alles wores/ (der Gadd nadeligen asswende) föddet och undergdag.
Dw förbestulst hafwer H: S: M: assosi beäret/ såsom och tilsgart
och förmant/ at woh skulle til chen 6. Februarij/ som nu nät förtrea-
dt/ ware tillstades här vthi Norrkping och gifwe och meddele H: S: M:
wär räckhamme berämkande/ vthi the saler som ek kunne föreståee
warde. Hwonestre hafse wi såsom bösamt vndersäker/ emot wde
räcke

ettet och laglige aff Gudi tillförtordnade Øfverhetten rätter och effter h. d.
Dl: des wilie och besafning och ther så myckit heller/lessier vil hafte för-
nummit at ther på deel Rijksens/ så wäl som wäl egen wälfärd bas-
wer warit myckit anleget / och eft til ihenne berammede Rijksdag
förfoget och om alle saker sem här hafte warit eft förestälte / at beräk-
nud och öfvervridige samfatt och förenat sem här eftet feliet och ell-
est vidhi den fernyede Arvförening/ som här gjord är / finnes ware föd-
andis.

Børst! Indeck vde allmændigste Fursti Hertie! Hertigh
Carl etc. hafuer til det høgslaae Sæm tilfrende besvaret sigt at
H. M. De themlige Stadelige och farlige Præciser som H. A. M.
dagliggen spør och skruimmer / både emor sigt och Ryter herbunder
hafuer off en hoperelige och åberlegdne Menniske som dwarten
Dersel eller Segn / och eller dher acht / idt vil eler han Ryphest
Regering langer förra / urban flagit ek före thenne twenne medel
hroad heller wi will stellja os medt Rettungen i Polland then wij
si oss hafue sagt of ist / eler och tage then Höghetne fjerstie och
Herr! Her H. M. S. M. Sveriges Rytters Rytterske / hans Rytterske
M. des kde Broderon / til mit Hertie och ...ning / idt vil H. A. M.
traze ther meh tilfeng / och blirur ther vest Fursti Hertie Urban
hjälstigh i Regement. Så indeck Gott west / atek si till som
H. A. M. inter enga til hættar gler / at Rettung S. J. C. W. U. V.
D. I. S. i Polland skulle ja wiste hafra land sig tætter at han skulle
hafue givit erfaht / ther wij skulle nildga at stille honom och hans
efterkommande / idt then Rytter som Gott och Glaubens honem vakt
och gifteit hafuer och vader gæfader si till som wi sletter then Ko-
ngligi familie trewilighen och withkerde medt spriger haffet.
Men althen sunck wij hættingen skruimme off det mætante fram
han oppel alle sidet tilfrader / at heft hætten at ingen blæring
til at stemeterhan ther vil stile honom igen anamme ej föde wij
og misfælen et alle vider / Gættemindis jæch pris Rytter / idt
ik mig stedfælt bliu til luff och fæl / therfore Gott ek uddelingen
beware Och verdenkubil humet wi late to hælt wi wi adigen jem
enna honem over hans Arfingre sit wi til regende Hertie when
spæda honem / os skremmestis tilfremme / al hulder treffes och
manstap och hælt medt then flæder off Landtlanet rytter hæst iug-
lige my luuge schader som wij ther til hæft hafuer at my of blæder

istdan honem affagde och stildt hafvre / hvilse os forberres at ingen
Nation, Folk eller Konungerijde hvarad Namn the hafst hafvre kva-
ne, eller nogen Person hkgd este lagt, stal konna ogilla rthan fast
mehra med blidande medh os hafvare och sigt serwade at wij si lan-
ge hafvre kunner under iet sida Regemente / vdhärda. Och dudoch
wij vdal moste betenna / at ingen esser Arslmien at nätmete esser
Konung Sigismundo och hans Barn / til theria Rixes Regering/
an then hkgborne Furste och Herrre Hertig Johan : Decdujtväl
esser H:R: M: siellf sin Rikt hafvre frisvilligen vthi vråt nät-
mete weversaket och sigt förtalat / at den ingalunde vthi antingen
nu eller i framtidien legge sigt op emet ther som vthi Linkbyng has-
wer trarit besluter / och wij hår dier pd vthi hafvre apptoberet och
gillet vikan or drage vråt nätigeste Furste och Herrre Hertig Carl etc.
och H:R: M: dei manlige luffi Arsfungen samme Rådighet / och be-
gynn at H:R: M: Rixens Regering epå sigt eage villesker sem then
Oripon lydde sem H:R: M: then 6. Martii i någre Ständers nä-
rvaro til then Stormaktige Hgkherne Furste Hertig Carl etc.
siessammlagen hade. Såmemot lefret vthi tilsagi at han wil hålle
vthi hafvre then Arsfurste / sig och ther Beslut som där giorde at hafvare
H:R: M: siellf vred os under prifvit hafvare och ther emet aldrigh
välgen vthi hant i vthi en Arsfurste förbröte / som han til Ewe-
rigs Rixes esser samma Arsfurening / såsem vthi til Frestendmire
och Arsfungen hafvare : Thehilstet at han aldrigh wil intale sigt i
ndgre Tractare eller handlinger medh Konung Sigismundo i Qa-
lande och hans barn och esser kommande vikan stå them esser vte-
rie stridgheten aldrigh enoce och vråt nätigeste Herrre Furste
barn och esser kommande enoce hennem förstrare / och vråt eben råt-
egdeet sem them enoce os och honem siellf epdraget är / hålle och
fremare. Therfore såsem vthi set andre lagelige och stålige ersader
sui / off hvilte en part vthi Linkbyng, offterd finnes epdraget
S:J: hafvare icke kunner H:R: M: Hertig Johan Rixens Regering
epdraget och epdraget / och therfore så mycht meeriet wij
wil hafvare kunner beslute / at H:R: M: icke hafvare kunner vthi then
ne sine vaga årt sidene last och värde sem Rixens Regering vthi
abenre befärlige vthid mitt sigt hafvare at vthid och drage vikan
si framtid vthi hafvare stat set vthidlig meestad / och Rixen
Regering til the vgen di hafvare ther til van Glitj vädig tillspip och

bifländ een megen och förståndigh Difrerheit / sem kan rätte Fiender.
nes. Practiker ac förbragge och emeckta / och Rijssens fel och
bristet bote och bättre. Hwarsder haffue teh ädmukeligen och slyteligen
bidit wär nadigeste Furste och vältorade Konung Hertig Carl
etc. at han dä widd chenna middesamma Regering rike erdites wille
eller late os som ostvöldige dre debninta / hward sem en heyp ord och
aheldsemda hafvre gierdt H: J: N emoer / vahan raga Cronen och
fullommelig Regemente oppå sig / och vare sa hafre esser som haf
til roder beskrdd/ tröst och förvar / vdi chenne ende och fabelige tifdh/
ther os och Rijster sa illställigen och Fiendeligen vahan all wär för
stullen wärder estterrachet. Hwilete H: J: N opå wär eenhållelige
och listige begären / haffuer lofuet och tilsaqat at gđra wele / sa
Regere och strestå som H: J: N wilde Gudh och menige Sveriges
crogne Indraggete troggeligen wara tilskrues / Så och sa snart
chen Renunciation de ståt och publicaret / och ersakerie gifree tiller
ne/ hwarfde wi hafree fildt och ifsta Konungen i Pöland och hans
barn. Så wil H: J: N late Crone sigd / vare et inman Barholomei,
om ifsta tillenne ock samme Lekning H: J: N hafiken wi alle
danske mochte kri bihi en lyckaligh stand. H: J: N til glädje / och os
och heele Rijster til diepe tröst och blifft. Emoer sådanne H: J: N des
nadige förklaring och lyste / hafvre wi tilsaqat H: J: N at wi wele
beröfje H: J: N bans. H: N des alstelige hufvudsmötter / sa och
chen druge Fursten Hertig Johan estter Arvförteningen som haf nu
gierdt at all dalkap tressas mankas och vältvillig tienst / och bish
perit at antingen the sem hafre trachet eller hafre estter trachet kro
ne estter H: J: N des Hertig Carl etc. och hōg te druge Fursten
sa och Rijssens argeste / och wele gđre theret wärde Velsit om inten
digre rübdeligen wärde straffedet at andre sole hafvre ther en val
tungh aff. Men then brygderne Furste Hertig Johan / hafvre teh
sampt medb wärde nadigente Furste Hertig Carl etc estter hōg te Her
tig Johans eigne begären alehentund H: J: N icke hafvre wele
medertrage idet Fursten däne sem H: J: N des salige Hersader haf
det at H: J: N hem til Regemente hollket benom decd at i Adace
kärt blefvere mirete thes Fursten däne / sem salig Hertig M: O:
N: O war stremar af Christiagh och Hęgklofagh i dämnelse Ko
nung GUSTAVUS / och ther medb nadige seire lädnad M: O: N: O
fortarret / estter som then Dooden H: J: N ther opå giften dei

vch.

schwisser / ther medb H: J: N. hafvre sigd aldeles bendye la
ter. Och esser H: J: N des åhr och älter icke annu tilsäger / at H: J: N
kan see siellf på sitt gagn och båste / såsom ther sigd bdt. Therfde
hafvre wi sampt medb wär nadigeste Furste och Herre Hertig Carl
etc. och esser H: J: N des Hertig Johans egne begären föredner
H: J: N til hielp och bjsärd / in til thes H: J: N kommer til the åhr
at han siellf kan stå sitt före the Edle och Walbördige / Niels Viel
ker til Salestad / Seived Ribbing til Fästerjödh / Ture Jacobson
til Grenzholm / och Linder Ribbing til Rås / hafvile stote wari H: J: N.
medb rådh och dådh bjsärdige / och H: J: N des gagn och båste
sa sätte fördre och frenie sem the wele och kunne för Gudh alzmach
eia / och for wär nadigeste Furste och Herre Hertig Carl / sampt
Hdgberne Furste Hertig Johan / och os alle tryggeliga ware til
swartscher opå the en serdeles redd och försäkring gierdt hafvre. Och
ther sa wele (hafvile Gudh nadeligen assivande) at wär allernadi
geste Furste och Herre Hertig Carl etc. medb ddd affgivat / för dn
H: J: N des Son/ then Hdgberne Furste Hertig GUSTAVUS
DOLF til sine Aderten Åhr komme / då stal bda te Hertig Johan
sampt medb H: J: N. Furstinne / så och nägare andre off insödde
Svenste Män som H: J: N vbi sit Testamente ther til förcorne
tan / hafvile wi hafsvanne underdårig/erstielige/ bedielpelige och bjs
ändige ware wele / sa Rijssens Regering före / in til thes hōg te
Hertig Gustaff kommer til förbemdele Aderten Åhr / och då stal
han intedde/ethi hafvare Regering / och när han upfyller Tingus före
Åhr stal honom all Konungligh mache och wälde estter Sveriges
bestressne Lagh ordragen och hafvaretraderet wärda / sem han såsom
en rät regerende Konung til Sveriges Crone och Regemente bde
at hafvre Och hward sem i medlet tifdh kan off the druge Furster för dn
the Tingus före Åhr vafse hafvre / begäret eller medb theres H: J: N der
trakteret och handles antingen affen eller annan / thet stal alt ware
krossföldet och egilt. Wij hafvre och samtyckt och bejaket / at estter wär
nadigente vältorade Konung Hertig Carl etc. hafvre losfret och tilsaqat
at H: J: N. willate hafvare vbi sit Testamente puru sif i Rijssens
Regering / wär H: J: N. något dädeligt widhkommer för dn then
Hdgberne Furste Hertig Gustaff Adolf komme til sine åhr / stal blif
vare föreständen / och the Män som ther vbi stole hafvre brukede namn
giffne medb annat mett / som H: J: N. kan tänka Gudi kan lände til

ahre / och thesse Konungisje och alle thes Inbroggiske til gagn och
gode och samme Testamente/ vbi alle matte/ sa stolle och ordinerte/ at
theat stal grunde slyg opa Gudz/ all werldzlig/ och Swertiges bestress-
ne Lagd och medh föregångne handliger och bestire / komme d'sverens-
tesser som i thes oprätade Arsföreringen/ som hdt nu gjordt/ fö-
rmale warde. Thersd're sa wele wijs vhdswet samme Testamente halle
och thet til hielpe / at the ma blifive albeles och i alle sine Vuncer eff-
terkommer. Och effter Regementet nu således kommet at rcf Konung
Johans manlige Liffzartsvinger/ för the ersaker stuld sem förbemalte
d're/ och dn nu vteerligere vbi thes Renunciation sem af Trædet med
thee förete stal vtyga stole blifive tilkenne gissel/ och thet war nödige-
ste Hurste och Herrig Carl/ att sampt H. J. N. des manlighe
Achte liffzartsvinger overtaget och tillagte. Thersd're sa haswet vti
nu theu gamble Arsföreringen förtur/ och in opa theuue natwaro-
des lägenheit räder/ effter som hnd vbi Becklaftren loder/ dröfiken
och medh thet förete off Trædet stal blifwa publicere och vtdg. Och
ther sa wote/ at nogeu effter theenne dagb funnes / som wille anten
händigen eller oppenbarligen / gdre samme Arsförering och thet Be-
fist hem nu hdt gierde det/ til inter/ och thet / Det handle / och antin-
gen wille komme Regementet in opa een annan familie/ sa längne ne-
gon aff war nödigeste Hurstes och vtdkrade Konung/ Herrig Carl/ ete.
eller och iden Höghorne Hurstes Herrig Johans Liffzartsvin-
ger igen d're/ eller och gtre thet til ic Walryke igea/ thet igenem thet
tilförendet kommet opa alsomd're elocet/ som Histeriene neg-
sampe vthwisse eller och vnderföre slyg at trängie sig fram/ för Kon-
ung Gustafz manlige assdike/ da haswet vti/ sa farsatte och be-
fluter/ at wijs wele thet til hielpe/ at then eller thet hirilke the och war-
re kunne. en eller / som theu meninghen hade/ stole blifive sem. Idro-
radere straffere och ederes godz/ vtdkretes och kennes under Kronan
och thet the haswet sa stoorre barn effter sig/ at the kunne haswet wette-
rap och merre em händne förtidet/ och thet icke oppendare/ da stole
the sa samme straff sem em Fördäderne fördalde det. Men openbare
the Fördädernes eitdelige förhastande/ da stole the nötechedres
Fördäderne godz och Fördäderne straffes som Fördäderne vthan no-
gon genadie. Men de the dämeringar/ at the ingen wetterap thet
em haswet kunne / da stole Fördäderne nöte luffe godz och barnen
blifive widd d'hem/ och aff Gedjet samphit Fäderne tilkanner/ inet
be.

bekomma/ vthan Mddernes allene/ medh mindre dn bewijsligt det
at hustru medh bonden haswet wist och gjort sig delachtigh aff
samme förtidet handel/ och da stole the icke hellet bekomma negot
aff Mdderne/ vbi a bade Fäderne och Mdderne/ ware vader Cron-
one förfallet / Theslyktest sa stole the ey heller vbi något hdt tall
hdt i Rijstet warde brukade med mindre the seudeles niute kenuugens
nöder/ och thet med thetes regne tienst emeot Konungen ec Rijstet
dter igen förtiene eller förtidet kunne. Och effter H. J. N. haswet
gjifvit es tilkenna/ at the sem vbi Linkoping stede thetes straff/ sa wäl/
sem och Hogenstädt och Claes Bieler som vbi H. J. N. des förti-
ring ec h'elsete d're/ haswet och ibland annat thetes misbandeltra-
ti vbi samme mening / och thet medh emgått / at the haswet emgått
vände thet Rijstet Regerning ifrån Konung Gustafz manligeaf-
föde / ewert emeot Arsföreringen och in opa slyg och thetes effter-
kommande / eller och komma Rijstet aldeles til ic Walryke igen/
h'elsete H. J. N. haswet medh mänga räde och Argument bewijst effter
säsem the vbi Linkoping thersd're satfältebleste / brede widd the
andref'effter som Dom/ ec Affteren d'hriyster. Och fördenskul be-
gäret/ at hans barn m. c'ther til minnesbetydofstra/ at the aldrigh
effter theenne dagb/ måtte warde tagne vbi Rijstens Radh/ eller en-
dre h'edge besfälningar hdt i Rijstet. Sa aldenhund gemeenligen see
pläger / at barnen snaré segldme thetes Fördäderne förtidet/ medh
mindre the haswet een dageligh ihogkommelse. Thersd're på
theat at thetes barn mäge komme ibugh thet ebeständ/ tberas Fördä-
der straffet/ och fördäderne fördalde det/ tberas ebeständ/ tagne sig theste me-
re til ware/ effter man aff dageligt försutende förnimmer/ at opa
barnen plägar gemeenligen Fördädernes obygder detwas / Så has-
wet wijs fördenskul sa beslaret / at h'arken thetes barn / som vbi
Linkoping räderde blifire / en heller tberas barn som nu fängne d're
h'ole hdt i Rijstet pliswe tagne vbi Rijstens Radh/ eller något annat
fördäderne ämbete / medh mindre the seudeles nöte Konungens och
Hussternes nöder/ och late oppa stjyne/ at the medh fulle alstrar wäl
mene thetes Fädernes land/ och thetes natuelige Arsförering/ sa längne
the Christihgen och wäl regere. Ellist mäge the sa längne the fört-
halle sigd tolligen och stille/ och hielpe tilat Rijstet nad gä wäl i band
blifire vbi thetes Fädernes land/ och nöte the Adelige och walfang-
ne Privilegier. Och stal hdt medh icke ware meent / at the stole sigd
med

medh algen Tittel yttermere besatta / hvilken theres Faderdret v-
erhaff Konung Eric och Konung Johan förförstet hafvre / en hel-
let negot ther godz / som the til Friherre stånd / afförrer de Konun-
ger bekommet hafvre/nintz eller behälle / til een dinnelse / at theres
Faderdret icke hafvre kunnen kwe / verhaff hvilke the sådana gunst
och ndder/hdare och namn bekommitt hafvre / vhan sådane plate
fördärt / och welet framrāngle sgh / förr theras naturlige Øfwer-
heter/hvilkne dem aff Gudi hafvre warit fördnade / och förr ther god-
da them hafver warit bewist / så oec samme warit. Men theras arff
och eare sa mycht them aff theres Faderdret hör at driva / stole the
bedala Broderbroders loet / och Soster systers loet / sa mängt som
sgh hör in i Rijket begifte welet esterthen Cuation, som på then-
ne Rijksdagh utgången dte hvilken dte församar / hafvre fördru-
tit sit under Kronen / ester som hör ester följet. Hread Hogen-
stild och Claes Bieler belängende dte medh dem stal hållas som dei
Linköping besluteit bles. Bydere andeck war nädigeste Furstie och
Herre / at wij samptigen / lde debi Linköping / utgå war dyne
Stämning til alle them som aff Rijket warit hör at the fulla hau-
ma hift in i Rijket / innan tree Terminer ; a debi samme Stäm-
ning were förmalee / och sware til hvad som H. J. N. och wij kunne
hafvre them at tilta / ther samme wih och tilbinda och emort them i-
gen / såsom och tilhade them icke hafre och frise leigde / at them debis-
wer lagd och Rätt icke skulle / debi någen måtte wederfaret. Men
si at du mi ingen aff them krammen tilhades / en hellet hafvre the gif-
vit tilkenna / hvad lagblige förfall som the hafvre / therfore the haf-
vre samme wie Stämning försvarit / och intwäl ligge the eber vher
och bestyde H. J. N. och os / at wij hafvre desmit them aff landet
och goedte them ale Øfwerwald och ordet. Sådå thet at deele merden
må hör / at wij icke erachet ester theras hafvre och föddress / oanset att
them inge addet yterligare wederfaret verde / hafvier Hans J. N.
och riksamptigen hännae / ac wij da nu the samme och eendräckig-
het hafvd genem warit done Edreter wile rufare them / at the begifte
hadbut in och tilogde at the dte här / at yter hoes H. J. N. tilhades
Ser Wadner ester samme mire hny Dresse Dam, och ser Hans
H. J. N. och Rijket / at the wele ake ett medb os / och aldrigh nu el-
ler framtidens mire och eler gerungan / hännae eler appendarli-
gen hangle emore theras losige Beslut och Ytterung som un expediter

och

och gjordt dr / och the som ther gärendes warde / the stole bekommna che-
ras gedz / och egendem igen / Men the som ther icke gära / vthan thenne
vnde Ciation vthlå och sprachet / the stole aldrigh sedan innen Swe-
riges grenzer någen fridh bekomme / vthan hwar the kunne bliftra hde
in om Grenzen beslagne / då straffes som förrädere och hvilken sedan
them hysel och berbergeter eller til hielp kommer / medh penninger eller
penningar warde / innan eller vthan landz eller och medh breff och budb
beskrer / han stal achtes lyke godh medh them / och aldrigh hafvre förd
olier bewist innan Sveriges grenzer / och alt hans arff och egen-
dom / idt och fast / ware sallet under Sveriges Krona. Dech stal hör
medh icke förläss. Idren Pohe Knutson och Idren Pohe Nilsson /
sampt the som hafvre warit medh them vbi theras förräderte / och medh
them aff Rijket velne året såsom och icke heller Grefwe Eric / Gref-
we Axel / Grefwe Gustaff / Johan Gyllenstierne / Eric Gyllen-
stierne och Axel Gyllenstierne / medh mindre än the fördelat nintz
war nädige vikterade Reiningz näder / och innan ser Wadner sgh
hur försöge / Ther ester the stole hafvre Ser weker dagh hör at för-
tförhafft theras saat Hysene. Och hwar the innan ser de Ser we-
ker dagh icke tunneat. Eje och försöve theras saat / så stal hem stå
året och friet at drage heden aff Rijket igen / och sedan stole the al-
drigh hafvre fördh innan Sveriges Rijkes grenzer / vthan theras gedz
gal kannes under Kronan. Ilyka måtte hafvre wij och samroder
at the som antingen ser theras Studier / eller och til at förflik sgh i
kung och andre satet / vthan Rijkes stadde dte / stole och blifwe kallade
hut in och försöke war nädigeste Furstie och Herre / os och Rijket
om theras tredjeet och trohet och sedan thet hafvre gjordt / mäge
the drage hwar them synes. Hans J. N. hafvier och lefmat och tilsoget
at the som H. J. N. förmunner ingenia hafvre / och kunne i framtid-
en tiene theras Fadernes land / them vil H. J. N. hilpa / at the the-
ras Studia stole kunne fuldfoliet och sgh yterligare i fremmände land
forsöke. Men hwar thet icke göra wile / och sgh hyst in begesfrie då
pole the wara lyke achrade medh the Andre.

Yterligare ester thet wij förimma / at wäre siender icke
welelate sgh til nädre lidelige förfymdel händgne besinne vthan den
Polniste Langleren hafvet vbi sinne breff til war nädigeste Furstie
och Herre sådanne medel föreslagit / som wij i alla emighet / icke ean-
gle til at wedertage och vnderga / vthan welcheuer wäge ther vdebs-
ter

Vij

weet

wer ale ther wijs behi chenna Werlden dge. Thesslijkes so dt och wort
nädigste Furstes Sendebudd (som H. J. N. i sñord esser the Vä-
lers egen begären) Ande öslodh til Lijfland / som were Arel Kort
til Annula och Hendrich Hern til Rantza / at the skulle handle om
stillestand och fredh) tilingen handel medh the Väler komme / urban
nde the hafstre sörnummet at: wðre Commissarier hafstre warit
söfbanden/och wðler esser theres egen begären trachtere medh them om
fredh/ dd hafstre thet aldeles affligit / red dragit sva los. Ther-
söre medhan wijs kunne ware för them ansechende och nintie fiedh/
ther wijs dech medh alle omliggande Potentater gerue vele så möster
os mæglingt at/ halle wih mache / urban the Väler siflire hafstre
kriger begære / och sem Fiender blif til os sigrd ~~mit~~ theres Kenang
beqisnit! Så nädges wijs grunne til the medel / icke medh wijs kunne
os ~~och~~ Rytter emoot them förszare Och hafstre förschenstuld erå then-
ne Rytterasch enhålligen sawrockt och bewilaret / esser som then
gjorde Bjäffredh vberwiser. at wijs eod Tyr åhr råknandes ifrd then
første Mani adsklemmende / vele halle entra ~~och~~ ~~arie~~ i marcken
moore the Väler eller hroad andee Fiender / sigrd era Rytter nädge
kunne / andech wijs dann Gadi se less off in / wette Noctusend man
til hale och foott' däde frammande och inlände / hroad felst som man
kan komma til dage / ~~och~~ hale hafstre til at tiene / och them Manade
ista Manade ~~och~~ richeige dealning gifwe / förrhan hroad felst
som H. J. N. oss Rytters ädelige Råde och intempist kan komma
til dage. Och hwar wijs innan thet at the Tyr åhr äré vthe / icke kann
ne komme tilen lidelidh och Christeligh fehd / då vele wijs du otter-
ligere komme H. J. N. til hale medh ale ther i vde förmögenhet wa-
re kan. Och sde du wijs neigen tydd vele toge Rennungen i Väland el-
ler dans assede ihers eller visselde at Sveriges Rytters græger ~~och~~
hafstre förmögenhet visselde ~~och~~ wijs ther visselde ale ther wijs ~~och~~
Ja och hafstre lufwer medh. Och hafstre wijs som att Kriiggföderer
bäddie Rytterar och Rytterar. Om dage som här erå theka Rytteras be-
frije cirkades warer bide ser och hafstre ~~och~~ som och på wäre. Mæg-
deres wijs som hemmedre och visselde hafstre och tillagde at wijs och
gerue visselde latt / omar H. J. N. oss Rytters wijs som och
gäret / och och medh hafstre Wæter och Rytteras förszare / som
ther hafstre lätt och hafstre visselde Rytteras förszare / ja at
Rytter sal ware ther medh tine / och H. J. N. hafstre ett dörförer ~~och~~

Men ther nädgen itland Kriiggföderer funnes som större lust hade / at
ware hemme / da sörte Fienden och late sig bruteså at så off os en-
hålligen besluter / at the sole medh the andre Rytters vunderföder
hafstre til at viggdree then bielh sem där off os alle berövliget at / at
vicksre Kriigg medh. Och såsem wijs nu sälteres som bemålt de/haf-
stre om the fördmaste Puncter samsatt och förenet / Så hafstre wijs
och nädge andre Puncter som Rytter och Regementet til bissständ och
etek Inbyggiere til gagn och gode lände / vthe beröcknande tagit/och
der ther em och så företens wordne/och hafstre enhålligen fördmä-
ster som där off esser fölier.

Röft! At andech vdt Stockholm bleff astaled / at Sveriges
Lagb skulle företsees och Cerrigeres / och sedan then were i alla land
anddar förtunnet och gillet/ sampt medh Rytters Recesser och Stad-
gar erövries och då negre Personer blifire namengiffna / som samme
arbete skulle förhander togo / Så förmittner man dech lijkval / at in-
tei at annu til saken off them gjorde. Hvarföre hafstre wijs nu åter
samtocht och besluter / at samme arbete skal off nädge gode och för-
ståndige Män andelig ~~iställs~~ i vordre / och medh ther förlie til en
godh ande ridsres. Dörförerthe som ther til depurerede hafstre kom-
me medh ther förlie til Stockholm tilstades och ther epå Crossenes be-
festnat blifire underhaldne in til thes arbetet at bestäldt.

Til thet Andre / Andech på negre framledne Herredagte de
beröfslagat werden / huru the mäde olaglige Singsärder och göd-
ningar / ther medh Underszterne blifire betungader mätrie på thet fo-
gelgäste och båste / at warde assifastere / då de dech lijkval ther medh
du til ebene tisdb ikttil nädgen godh ande kommet / at vaderfateres
tunge hafstre i then mäteen kunnen blifire assifastat / vansket at fö-
werheten hafstre gjordt sig ther embelynder negh / at hale medh
ade Ördringer och done alswarsamme Mandgret besluter / sådant
at förekommre och offstasse. Så altdenstund at samme Singsärder
och gästningat / lepe em Åbret ejlikte mehre än som Almegen åhr
lige vthistorier och Almegen blifire ther igenerm föremätton betun-
gede och vberämnde / så at the icke förmå viggdree theres åhrlige Stare
Lherföder så hafstre os samtidigen ince hale medel sonj sädanne
vlaaglije tunge til at offstasse / du at Almegen måtte gree een wijs
penninae bielp / ther til the sigb och godhwilieligen hafstre tilbudit / eff-
ter sásom vdt Bjäffreden både em thet och annat mehre finnes war-

se förmålt. Och at sedan stole Gästgivare på alle väger färties
och ther som icke tu dt negh' då två: tte eller åre förtidnes i effter
sem lagenhetten ruffine! som alle adstänger optage / och tye stal
drivar och en/ så wäl Cronenes tienere som andres som i landet reeser
draade och berale för sig häd kost och fördenskap / effter ther Man-
dag indelte sem vär nädigeste Furste och Herre ther om vbi sitt
Furstendomme hafwer later Anno 8c. vthgåd hward sem Cronenes
eigne eller Adelens tienere tilkomme. Men andre som färdes i landet/
säsem Kdpman eller hward folck thet hälst kan ware / the mäge förluste
sigh med Gästgivaren som thet hälst tunne. Och ther liet gäster kom-
me till gärden/ In sem Gästgivaren kan kost ellee herbergia / då mä
han them till sin näste granna visse/ sem lagg sätter / at the niuta sann
ma rike sem Gästgivare. Men när Krigsfolket i Riket och Knech-
ter stole uppefordres till Munstring, zegh effter röfver. Då stal them aff U-
werhetten gifwer Mandatet eller vele peningar / effter sem lagenhetten
tilläger / och therfore stole thet hvar the ligga eller framdragde berale
för sig / och ingen Prest eller Bonden han betalandigjäts. Det om
Commissarien som them opfører sampt godb Krigsbeslut stole
hafwer mitth theirt underhavende Rottare / Knechte in seende. Å
frampe he ick vele tildelegun hufur straffan. Nuvar annorlunde stort
Sammeindes stole och the gode Manaff Adelen / the man sich innan
Hir, iller deban / nät thet i den them tienere/ landberinge för sig / sil-
sem Cronenes tienare berale / nät thet til Cronenes händar komme / och
nagon fördenskap hafwer vise / och förtenthus mäge the medh therdes
Bonderum in hulc / effter sem thet hälst tunne medh them blifwe hufur
gen / handie. Och Överhettet eller Överherrtum tienere stole
theres Wihet medh inga Straffar eller emilagningar/ glimningar
berunge. Deban för godb och utreigh betalandig. Men når ja blifte
tan / At the grifc — in sum vbi Rottans Hulc den / dufwe
vbi Rottans dender någon wordan redad bestudate / då stal Uffra-
herrn them mitth nätterstigh räkning. Större. Och theret hafwer mitth
räkndelagen om Elingskäder och glimningar statuet och hulut. Ur
finnes någon juu här emet handier / och anningen någon Prest eller
Bonden han betalandig għid / då stole Besalungsmännerne och
Brudherar sampt Krigsförder och Almogen / hem mitth knone
stande ware tage fast vid dem / iller the same / therware sibb an eft
kere och sedan lace dem ther drot gl / och straffet effter iu deban
alle wider / och ingen Appallianen eller ryppet hafwer tu Domararten

eller någen annan / hvem ther hälst wara kan/ och ther drotter stole städ.
hällene / Jougder och Besalungsmän hafwer ett sijtigt inseende / at
ther medh laghliggen och stäligen hälles / eller achtes för Rikssens et reg-
ne Män / och affädeties ista fall och embete / hvarat the här viunnan aw-
see någen wilie eller wenstap / styldstab / Mägesamie / eller hvarad
nampa the hälst hafwer kan.

Til ther Tridie / Effter wijs förenimme at ther Mandat som vär näd-
igeste Furste och Herre / sätter någen rijkh sedan em Myntet hafwer
laet vthgåd / Riket tilgade / warde behi månge märté företredet /
Sätter andeth H. F: M: hafwer förbudit / at ingen skulle giftra för
en Rikz daler mere än Trettio em Svenstet mynt / så
elisiver thz doch listral intet achtet. Therfore så hafwer wijs samtrækt
och bewilget / at en godb Rikz daler må gelle Trettio sex bee / Deob-
stalningen fördriste sigh widh hädaste straffmære therfore att gifwe. Ther-
slytes så stal och vthi Riket intet annat Mynt vbi handel och wandel
gå och gälla / än Svenstet mynt / slagne Daler och Bulli widh ther
pen som Mandatet vthrosser. Och effter wijs förenimme at en part
hafwer taget tillfälle / vid — ther sem vbi Mandatet städ / at intet an-
nat Mynt stal gälla än Svenstet mynt / Bull och slagne Daler / tvert
emot Mandatens rötter ständ / at truga vthaff Bonderne för the-
ras deltagel / allena Bull och Daler. Så althenslund sätant at otill-
börlig / Therfore så hafwer wijs städget och beslutit / at hufiken som
truger någen Bonden / at giftra sigh slagne Daler eller Bull / när han
tilbjuder Svenstet mynt / och icke later sigh nåoe medh ther Mynt sem
Bonden aff thetne benemde tennre slagh hafwer rädh til / At han en
Jengdie / då stal han straffas som en trosf och Idräder / at ther och
en aff Adelen / misse sine Adellige frisbeeter och privilegier. Och idsem
en Rikz Daler vbi handel och wandel stal gälla Trettio sex bee / sem
nu bemåle dr / Sät stole och bädde Cronenes och Adelens Jougder
them för å mordat vbi Almogens vthlaget oppbore / och ther effter görs
theres Räknestap.

Til ther fiedde / Effter ther här vbi Riket hafwer warit aff älders
vidh brukeligie / effter som Histeriet rähwisse / ther am och någee
Stadgot och Recesser / aff framfarne Konunger / Regenter / Rikssens
Rädd och Ständer finnes ware gieerde / at brede widh ther godb som v-
idh — / fördes / skulle lesseres en wijs sunta slagne Daler eller Silf
me / Mynt / Sät pd ther at godt Mynt må komma i Riket / så
hafwer

bafwe wijs ech nu samme Stadget förenet / Så at alle Kämpmän som
handel och wandel drifwe / the wore sikh inlänst eller fremmandhe /
skole medh hvarie hundrade Daler würde vhi godz som the verföre /
leffrete på Tollen. Linne slagne Daler eller Liugn lodd Silfwer / och
therföre anamme strax igen dyr. Svenste Mynt / effter thet stedh och
börn / som nu gångade / sin fulle betalning igen / för hvar slagne.
Daler. Trettio för Ransycket / och hvaratt lodd Silfwer Sexton dyr.
Och hvariken sem ike heede widd hvarie hundrade Dalers würde så
många slagne Daler eller Silfwer leffrerat / som nu hemdlat är / då
stal honom blifte förbudit at fter godzet sin foos / Doch mågt the
Svenste Borgare hafte Resjt tu at leffrete samme Daler eller
Silfwer på Tollen / in til thet the komme tilbakeigen / och bafwe the-
res trece fulländar / då stolethe effter hvarie Etihundrade Dalers godz
sem the effter Tollerndingen hafte verftöre off Riket / före in i Rik-
et igen Nienho Daler i hundrade Dalers würde / och heede widd the
Nienho Daler / Linne slagne Daler / eller Liugn lodd Silfwer på
Tollen för tilbörigd merel leffrete / effter iden Ordning sem för de segt
Mäntigen för hvar Daler Trettio för den / och för hvaratt lodd Silf-
wer Sexton dyr. Hvariken thet ike ghet hafft / Hafte riket förti gångna
Daler medt Svenste / annan gången getra sem han in-
ser.

Til thet ämnet / Så bafwe wijs och Stadget och beslutet / at ingen
Graudet eller Befalingman skal bafwe mact et lägar Almogen
gåker / hifp åter annan tungt opd / urban han bafwer. Överhetens
understöfes beffre och örhördighetsbefaling för ligg / och hvariken sem
annaländs föres at gera / han skal straffas förem en hörtäktar / och
Almogen krie ike vara pliktigt at fvarer hemm til någen del / sem
han skiljer urban Överhetens mact verftap opd. Detta / at idet
understöfes mact varer hvarie befalingman sem Överhetens lager
til Almogen verka / Gifte thet kare Almogen biferande mäkt Lauer
aff alla the dress och besatanger som the biferande / etc. varit sifftur haf-
ten för hem.

Därden ämnet / Samme ämnet bafwe wijs och beslutet och sam-
tyckt / at ingen lagman / Härde stole / Grevens Befaling-
man / Wel eller något annet urban hederöfverhetens förf / skal bafwa
mact något hederöf / eller annet hederöf / förfar ar tig / free / ignom
fingar / att mygga eler förliga / Urban latt dem franna the lag

och för rätte / och thet ransakes slijtes och åthstilic. Och hvariken som
warder beslagen at annorlunde handle / han skal straffas såsom en Fdr.
räder.

Til thet Siunde / Hwadd Mål och Wicht / både wägh / Vyn-
dere / Bishman / Skalpunkt och Guldricht tilmmer / såsom och Jor-
derfning och Konungs Resjt / Så bafwe wijs nu såjom tilsrende vhi
Stockholm hemstälte och wäldgjort var nädige. Furste och Herre
medh Riktsens Rådb thet om at beställa / effter sem Riket och dnder.
säterne kan ware gagneligt och dragheligt. Och stalte til hvar Laudz-
ände ett wist Mål och een wif Wicht förtidces / och vhi hvar Landz-
ände en Edswoen karl tilsätties sem samme Mål och Wicht thet
effter godz / hvariken för sitt arbete stal tage thet som ståligt är / och effter
som thet sem boos hemm lätter godz / kan blifte medh hemm eens /
et ike dycke sitt arbete öfvermatten / och thet skal ike ware flere eff-
terlätter / at godz Wicht eller Mål / vban thet samme allene / sem
the til sätter och Edswoen är / vban thet medh warder beslagen
eller annet Mål eller Wicht vhi handel och Wandel bruker än thet
han hafwer gierd. En Edswoen är / Deesles til een tross.

I lixté måtte bafwe wijs och samtrykt och bejakta / at Alnen här
dhi Riket skal rättes effter Riketms aln,

Til thet Ottende / Effter thet Sveriges Lagb innehåller / at
var Konunger will barn sitt gifta / då dger allier Almoge thet til hielpa
och bedi saligh och ddglofliq Konung Gustafs Testamente warder
förmålt / at hvar Konunge därtter Fal betemmet til Brudbestate / när
hon til gifte gånges. Etihundrade Tusende Daler. Men viss Lagen
och Testamentet warder icke til idet ringeste erd förmålt / buru mycht
hvar effter sitt stånd thet til hielva stal. Idesföre så bafwe wijs opa
thei Riksdag berwilget at H. R. mā med Riktsens Råd adre thet om
framdeles een Ordning / thet effter wijs seddan när thet faller händer /
doch icke förr / gerne irele hielpe / så at samme Summa sem dhi Testa-
mentet förmålt warder / nämlien Etihundrade Tusend daler blifive
fulls.

Til thet Nionde / Vhi lixté måtte bafwe wijs och samtrykt och
beslutet / at vhi hvar Härde stole wisse Ambegördau tilsätties / och
blifive så månge som Almogen kunne räderöfverheten behöfve / och
hvariken mere eller mindre / och the samme stole gifves Ecrea åhrli-
gen

gen en Daler / therföre houghterne sifsem för annan Rånte stole gört
redt och Månenap. Men the Ambeymånsom vedi Hårdet ikke bebbds-
wes / the stole drage in i Grader ne / och ther bo. Sammaledes
haffwe wi gch beslutit at dedi alle Schedder skal Klædhos ware / ec tijt
skal alt klæde föres och besidor åt ther sals / effter som lagh sager.

Til ther Tisonde / Andach 5 : 5. N: des bress dre vbgdagne på
deth stilige thder / ingen sem udgon Földning aff Cronen hade
stulle ther med fördre slgh behållt Tisenden / Gårdet och andre eirisse
Wargeler / med mindre ther wort vbi. Nörlantings bresswer vthrockell-
gen förmålt f Edsem och icke heller fridalle Almogen som them förlant-
de / ser Stuhsleder / Hjellet / och heller. Så stenimner wi dech lish-
kral / at en part vordet slgh at upblat och behålle edet ent medh thet
andre. Hvarfere hafvre wi dår så affagd et ed besluttet / at hvilken
som blifwer ther medh beslagen / at han taget mere aff Veden / da sun
Adelnings bresswer vthwiser / ellet och idem frid haller vthfier ibet
sem / Földninga bresswer åt effterlaret / Då sal han miste samme Föld-
ning / och frid halle Hoffindn och Knutbyr / sem Adelens honder /
gårtherent rätte Tisenden i Klostherberg. Id ingen therfere ware
tein / Debas swem sem blifwer beslagen / at behålle Tisenden inne my
slgh / sal tilbörig blifwer tisender / och skal Tisende gheus å väl dhal
tys sem vider epd Engelandt / sem på Återen.

Til ther Eliefir / Sal hafvre wi och hafvat och besluttet åt effter
alle som i Hylt och Loghagu bee / wele hafvre ligh lugh och Nålar / or
han fte / at then sem röfemligest är han kommet effter the Ting och
Nålar. Therfere åt frid och alla åber Hylt och Loghagu prouningar
ligh och / om åt rymere sem knudier / Tempare sem hafvd och heel bejär-
ni och ingen man therfere fri / sem O:rd eller Haman hafver.

Til ther tisifer / Effter thet vedi Konung Gustafs röfde Christoff
och hyltigh i domme 1571 dår en landspredning gjort / hvilken vbi är
hale hafvem fridslin / re altheftandt therheli åt modtjaningt förfat-
ten / huculuer lugh och rätt / sal och en godt politie vedi rättet mäta
medt mäta hille blifwe / sampt mitb annor mäta sommarter och inge-
mentet til mäfär och bestäth under. Therfere hafvre wi en hille
hansore / at samma Ordnung skal aff thet ghe min fram Laghelen effter
the stole / och mäth thet samma effterfors / vberföre thema tutti ligur-
hen elens och fideklar / och i den betra mäth lagem mäte publizert
och mäth mäta hille.

Til ther Trettonde / Effter thet man stenimner at mylit be-
dragerij stear medh thet Odymundi Jern / sem vbaass Rijter stipes / sa
at ther blifwer ista bugget / och ibland Odymunden insläs understundem
i saten / Roppar / Lodh och annat / som föres off Rijter / och inter fö-
tolles. Theflijes så finnes understundem en heep stenar ware ib' and
Odymunden inslagne i saten / och saten sviciligen och ille gjorde / theri-
genom Jernet blifwer fdrachet och wanwydet / hoso the fremmende.
Theflije hafvre wi samptligent för godt och nochtigt ansebt / at ale Odym-
mundz Jern måtte vhlslas til Stange Jern / ser an thet stres aff rih-
ket / och Bergerkaper i Graderne ther til late huggie ochepråtté Ham-
brat / på thet chen wisten som the fremmande eder aff hafvre / måtte
ware hoso the Swenste undersäter. Men thet Odymundz Jern skal
andeligen föres aff rihket / då skulle Edswoerne vrakere i Graderne til-
fattes / som Jernet sampt medh en Edswoeren Tollendal besee / fdt ån
ther infattes / om thet är så bugget som thet sigb bdt / och Bergz Privi-
legier vthvise / så och saten vodge och med Stadzens märcke brenne / och
ther vhdswer dre nät Odymunden infattes / så at thet medh icke någon
skalbeet stear : Och th. / dan något bedrägerij finnes / då stole Wrd-
kere sampt medh Tollendalen i then Stadben ther Jernet åt infattet /
titales / och therfere blifwe straffade. Vedi hvilken Stad som och
Edswoerne Wrdkere icke finnes ware tilfattet / så stole Bergindstare
och Rdd bdtia therfere hvar gång Röreje marct. Theflikest så stole ec
Besalningsmännerne ec Houghdierne uppe vidh Bergslagerne hafva
ther gran acht / at Odymunden blifwer rät huggen / ec stängeljernet rät
vhdslager / effter sem Bergs privilegierne innehälle / så framt at the icke
wele som Cronenes otregne Tienare blifwe straffade.

Til ther Fiertende : Så hafvre wi och hår med bewilget och be-
sluet / at inge Donationer eller och gdsvor dräff Konungerne eller Fur-
sterne hår i Rijter stee stole / med någre Jordedegz / ec liggiande grunder
Vean med fädanne bestedh / at then som samme godz bekommmer / skal nät
någon strandring i regementet stear / fiktia om stadsfälste hoso the
Konung eller Furste som i Regeringen intråder / oppå samme godz. Thefli-
kest at han icke md salia eller stopeante samma godz / med mindre han the
förest Konungen eller Fursta / idan the kompne åre / hembiuder. Och
hvar så är / at han sem them bekommmer / vden manlige Wrdstatshin-
gar assaller / så stole the falla til Cronen igen / eller sådan the konine dre
Och icke gdå i baat eller syde Arff. Dech om han Dörren effter sigh la-
ter

Arfföreringen

Som aff menige Rijssens
Rādh/ Ridderstap/ Biskoper/ Prelater/
Ständer/ Stiddher/ Krigzföld/ och then menighe
Man/ är blestwen förmypet och eindräckeligen stadsfåst
och beträffsiget vid Norsköpings Hert-
redagb.

Then 22. March/ åhr 1604.

STOCKHOLM,

Tryckt aff Ignatio Heurer/ och fins
hees honem til lieps.